

Fegl d'infurmaziun tar la glista d'inventari

En l'art. 4 da la lescha davart la protecziun da la natira e da la patria en il chantun Grischun dals 19 d'october 2010 (lescha chantunala davart la protecziun da la natira e da la patria, LNPGR; DG 496.000) è francà l'**inventari chantunal** dals maletgs dal lieu, da las gruppas d'edifizis e dals edifizis singuls degns da protecziun. Quest inventari vegn fatg en ina procedura da dus stgalims:

1. I vegnan fatgas **glistas d'inventari** per tut il territori chantunal (ina glista d'inventari per vischnanca). La glista d'inventari cuntegna ils maletgs dal lieu, las gruppas d'edifizis ed ils edifizis singuls e lur conturns degns da protecziun entaifer las zonas da construcziun sco er ils objects protegids sin plaun naziunal e/u chantunal entaifer ed ordaifer las zonas da construcziun.
2. I vegnan fatgs **inventaris d'edifizis** davart edifizis singuls. Quests inventaris cumpiglian la motivaziun e la dimensiun da protecziun.

Las glistas d'inventari furman – ensemen cun ils inventaris d'edifizis – l'inventari chantunal. Er edifizis che na figureschan betg sin la glista d'inventari, pon esser pussaivels objects da proteger. Quai pertutga spezialmain edifizis ordaifer la zona da construcziun.

Intent da la glista d'inventari

Las glistas d'inventari servan – fin che l'inventari chantunal è cumpletta dal tutfatg – sco basa per la planisaziun locala en il senn da la legislaziun chantunala davart la planisaziun dal territori (art. 6 LNPGR, art. 7 ed 42 al. 2 da la lescha davart la planisaziun dal territori per il chantun Grischun dals 6 da december 2004 [LPTGR; DG 801.100]). Cun la glista d'inventari è avant maun ina basa per la comunicaziun tranter la vischnanca, la tgira da monuments dal Grischun ed auters posts spezialisads chantunals.

Andament fin a la publicaziun

1. **Elavuraziun:** Suenten l'emprim contact cun la vischnanca vegnan elavuradas glistas d'inventari da collavuraturas e collavuratur da la tgira da monuments dal Grischun tenor criteris unitars.
2. **Rectificaziun da la copia preliminar:** Las autoritads da construcziun da la vischnanca respectiva survegnan ina copia preliminar da la glista d'inventari per la controlla. Entaifer 30 dis han ellas la pussaivladad d'annunziar menziuns e cumplettaziuns a la tgira da monuments dal Grischun.
3. **Exposiziun publica:** La glista d'inventari rectificada vegn exponida publicamain tras la tgira da monuments dal Grischun en las vischnancas pertutgadas durant 30 dis. L'exposiziun vegn publicada en l'organ da publicaziun uffizial da la vischnanca sco er en il fegl uffizial dal chantun. Durant l'exposiziun han personas e posts pertutgads la pussaivladad da prender posiziun. Ils resultats da la procedura d'exposiziun vegnan communitgads als participads en furma adattada.
4. **Versiun definitiva:** La vischnanca survegn la glista d'inventari definitiva. La tgira da monuments dal Grischun publicgescha ils objects da la glista d'inventari sin il geoportal da l'administraziun chantunala (www.geo.gr.ch).

Effect da la glista d'inventari

L'admissiun d'in edifizis sin la glista d'inventari avra las pussaivladads d'ina cussegliaziun da construcziun tras la tgira da monuments dal Grischun e da l'inoltraziun d'ina dumonda da contribuziun tenor l'art. 24 da l'ordinaziun chantunala davart la protecziun da la natira e da la patria dals 18 d'avrigl 2011 (ONPGR; DG 496.100).

Fin che la glista d'inventari è realisada en la planisaziun locala vegni recumandà als uffizis da construcziun ed als patruns da construcziun che han l'intent da midar in object da la glista d'inventari, d'infurmar la tgira da monuments dal Grischun. Quella dat eventualmain cussegliaziun da construcziun e fa en cas da basegn in inventari d'edifizis cun la dimensiun da protecziun recumandada, che serve a tut ils participads sco basa da discussiun.

L'admissiun d'in edifizis sin la glista d'inventari na signifitga **betg ina protecziun**. La glista d'inventari cuntogna maletgs dal lieu degns da protecziun, gruppas d'edifizis **potenzialmain degnas da protecziun** sco er edifizis singuls potenzialmain degns da protecziun. L'admissiun d'in object sin la glista d'inventari n'è betg lianta giuridicain. Perquai na po vegnir prendì nagin med legal cunter l'admissiun.

Inventaris d'edifizis vegnan fatgs mo en cas da midadas architectonicas previsas vi d'edifizis singuls protegids (status da protecziun naziunal e/u chantunal e/u communal), en cas ch'in edifizis vegn mess sut protecziun facultativain sco er en cas singuls motivads.

Recumandaziun per realisar la glista d'inventari en la planisaziun locala

Realisada vegn la glista sur il plan general da furmaziun (PGF) e sur las disposiziuns respectivas en la lescha da construcziun. L'autorità da planisaziun (suprastanza communal) elavura il project correspondent da la planisaziun locala. Ella resguarda la glista d'inventari e la considerescha en connex cun ulteriurs interess publics. Per relaschar il PGF èn cumpetentas las votantas ed ils votants locals (tras la radunanza communal u tras la votaziun a l'urna). Cun l'approvaziun dal project da la planisaziun locala tras la regenza daventan las mesiras da protecziun ch'èn mintgamai vegnidas prendidas, liantas per las proprietarias ed ils proprietaris. Las mesiras da protecziun ch'èn vegnidas prendidas en il PGF vegnan realisadas en la procedura per la permissiun da construcziun. Per las proceduras per la permissiun da construcziun entaifer las zonas da construcziun è cumpetenta l'autorità communal da construcziun.

Maletgs dal lieu, gruppas d'edifizis e lur conturns

La descripziun dal maletg dal lieu circumscriva la caracteristica dal lieu. Il perimenter dal maletg dal lieu inscrit cumpiglia il sector, en il qual il maletg dal lieu inclusiv la substantia architectonica istorica duai vegnir mantegnida en furma adequata respectivamain duai vegnir sviluppada vinavant. Il perimenter vegn determinà sin basa da l'Inventari federal dals lieus svizzers d'impurtanza naziunala degns da protecziun (ISOS).

Gruppas d'edifizis cumpiglian edifizis e lur conturns che furman ensemen ina gruppa d'edifizis impurtanta per il lieu. En in project da construcziun vi d'in edifizis singul èsi da resguardar la gruppa d'edifizis en sia totalità.

Maletgs dal lieu, gruppas d'edifizis e lur conturns degns da protecziun vegnan protegids per regla cun la designaziun "secturs d'abitadis protegids en general" sa basond sin l'art. 43 al. 1 LPTGR.

Edifizis singuls

Ils edifizis singuls da la glista d'inventari èn potenzialmain degns da protecziun. Pir sunter ina inspeziun da lur interior po vegnir formulada in'eventuala dimensiun da protecziun (realisaziun d'in inventari d'edifizis). La dimensiun da protecziun serve a tut las parts participadas sco basa per definir midadas architectonicas adequatas (p.ex. ina restauraziun correcta cun contribuziuns dal chantun).

Edifizis singuls degns da protecziun vegnan attribuids en il PGF a la categoria da protecziun correspondent.